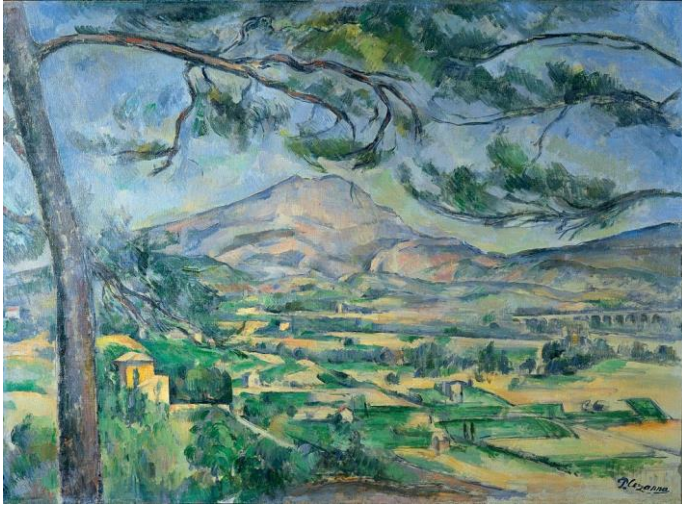

'L'intuition – qu'est-ce que c'est?
Ín gesprek met Henri Bergson
Amorgos, 13 t/m 17 juni 2022

In het seminar onderzoeken we - door aandachtig passages uit zijn werk te lezen en door dagelijkse oefeningen in aandacht - wat Henri Bergson onder 'intuïtie' verstaat. Allereerst laten we een aantal kenners over deze kwestie aan het woord. Vervolgens lezen we de passages uit Bergsons boek *De creatieve evolutie* waarin hij de basisfunctie van het verstand en de aard van het instinct beschrijft. Dan besteden wij twee dagen lang aandacht aan Bergsons in 1903 verschenen essay *Inleiding tot de metafysica* waarin hij de intuïtie als een vorm van denken omschrijft. Tot slot slaan we via het denken van Bergson – samen met Jan Bor – een brug tussen oosterse en westerse filosofie.

Dag 1
Henri Bergson
Een kennismaking

Bespreking:
Gilles Deleuze: *Bergsonism* / Joke Hermsen: *Stil de tijd* / Hein van Dongen:

Bergson (passages)

Intuition is the method of Bergsonism. Intuition is neither a feeling, an inspiration, nor a disorderly sympathy, but a fully developed method, one of the most fully developed methods in philosophy / Net als Deleuze wil Jan Bor voorbij de logische abstracties en veralgemeniseringen van het westerse denken komen en aandacht vragen voor de ervaring van het innerlijk en het 'woordloos' ervaren en geraakt worden zoals hij dat met name in oosterse denktradities heeft gevonden (...) en probeert hij via Bergson een brug tussen de oosterse en westerse traditie te slaan / Opmerkelijk is dat Bergson de intuïtie in verband brengt met het instinct en met het idee van de 'sympathie' (...): een proces van afstemming op een ander of iets anders waardoor we het andere onmiddellijk ervaren in onszelf, een samen (sym-) voelen of ondergaan (-pathie)

Dag 2

De creatieve evolutie

Oefening

Bespreking:

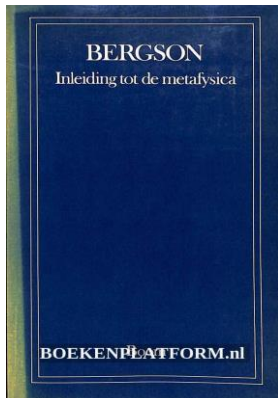
Henri Bergson: *De creatieve evolutie* (passages)

(blz. 108-136:) Ons verstand kan zich alleen een voorstelling maken van wat discontinu en onbeweeglijk is – het verstand erkent het volstrekt nieuwe net zomin als het totale worden – het instinct verhoudt zich tot het verstand als het gezichtsvermogen tot de tastzin – het instinct is sympathie – de intuïtie: het instinct als het belangeloos en van zichzelf bewust geworden is – door het op sympathie gebaseerde contact met de overige levende wezens en door de bewustzijnsverruiming die zij bij ons teweeg zal brengen, zal de intuïtie ons dan binnenleiden in het eigenlijke domein van het leven dat wederzijdse doordringing, eindeloos voortgezette schepping is

(blz. 191-198:) Over het onderscheid tussen het bewustzijn van een dier en van een mens – het bewustzijn is bij de mens vooral verstand, het had echter ook intuïtie kunnen zijn, moeten zijn

Dag 3

Inleiding in de metafysica (1)

Oefening

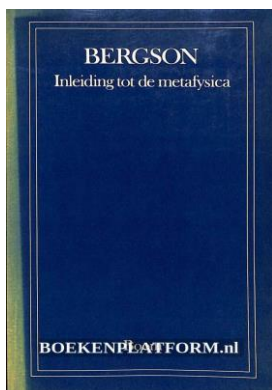
Bespreking:

Henri Bergson: *Inleiding tot de metafysica*

(blz. 47-73:) Twee fundamenteel verschillende wijzen om een ding te kennen, de ene door intuïtie ofwel sympathie gegeven, de andere door analyse – er is tenminste één werkelijkheid die we door middel van intuïtie en niet louter door analyse kennen, dat is onze eigen persoon in zijn voortvlieden door de tijd, dat is ons ik dat duurt – wie niet zelf in staat is de intuïtie te verwerven van de duur die voor zijn wezen bepalend is, zal deze nooit verwerven, noch met behulp van begrippen, noch met behulp van beelden – onze duur kan ons direct getoond worden in een intuïtie – het verschil tussen een metafysica die (ook) van intuïtie gebruikt maakt en de psychologie die alleen analyse gebruikt – van de intuïtie kan men overgaan op de analyse maar van de analyse niet op de intuïtie

Dag 4

Inleiding in de metafysica (2)

Oefening

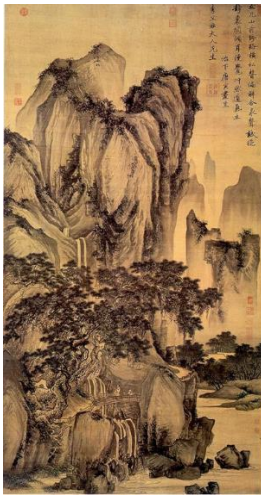
Bespreking:

Henri Bergson: *Inleiding tot de metafysica*

(blz. 73-99:) Analyse wordt toegepast op het onbeweeglijke, de intuïtie neemt

plaats in de beweeglijkheid, d.w.z. in de duur – hoe het veranderlijke, het beweeglijke, de duur te denken? door pasklare begrippen te gebruiken of door ons in het concrete voortstromen van de duur te plaatsen? – negen principes: I. Er bestaat een werkelijkheid buiten ons die niettemin onmiddellijk aan onze geest gegeven is ... IX. De filosofen uit de oudheid (van Plato tot Plotinus) dachten: 'Er zit meer in het onbeweeglijke dan in het bewegende' – maar het tegendeel is waar – tot slot: kritiek op Kant - de hele *Kritik der reinen Vernunft* berust op het postulaat dat ons denken tot niets anders in staat is dan te platoniseren, dat wil zeggen iedere mogelijke ervaring te gieten in vooraf bestaande vormen

Dag 5 'Intuïtie'?

Oefening

Bespreking:

Jan Bor: *Op de grens van het denken* (passages)

Denken vanuit de onmiddellijke ervaring – de intuïtie als de manier om de wereld tegemoet te treden zonder gezichtspunt en op geen enkel symbool steunend – de intuïtie als ervaring en methode - uiteindelijk heeft de ontmoeting niets met denken te maken, de ander die je tegemoetkomt en door wie je beroerd wordt, is een 'ongedachte'

Gesprek